

PEST, 1859.

36. szám. II. Félév.

SEPTEMBER 8.

Kis-Asszony, vagyis a b. szüz Mária születés-napja.

Anyaszentegyházunk csak is k. sz. János, a b. Szüz és Krisztus Urunk születésnapját szokta megünnepelni. K. sz. Jánosét, mint ki Jézusnak, a világító napnak érkezését hirdette; a b. szüz Máriáét, a mennyiben ő a már-már közeledő napnak hajnalául szolgált; és végre az Ur Jézus Krisztus születése napját, mivelhogy ő maga a fölkelő nap, mely az emberiség megvilágítására föltűnt vala. Az anyaszentegyház tehát méltán ünnepli meg a b. szüz Mária születése napját, ugymint kiből azon hajnali csillagot üdvözli, mely üdvösségünk közelgő napját, az Ur Jézust megelőzte. Azért énekel e napon örömrésztében ekképen anyaszentegyházunk: „A te születésed, Istennek szent anyja! az egész világ-nak örömet hirdetett; mert belőled származott az igazság napja, Krisztus a mi Istenünk; ki minket az átoktól földoldva megáldott, s a halált meggyőzvé, örökéletet szerzett.“ Igen, örvendjünk a szent Szüz születése napjának, és

„Köszöntsük őt, míg ver szívünk,
Ő üdvünk hajnala;
Mint Éva büne elrabolt,
Megnyertük általa.“

Avagy nem a b. Szüz-e ama, már az első emberpár megestekor a paradicsomban megígért nő, ki a csábító kígyó fejét megtörte? nem ő-e azon csodálatos szüz, ki Izaiás próféta szerint az Emmanuelt, az „Isten velünk“

Ur Jézus Krisztust szülte? nem ő-e az, kit szent Gábor főangyal malasztal teljesnek, szent Erzsébet pedig az ő Ura anyjának nevezett? szóval: nem a Boldogságos-e az, ki a Szentlélektől méhében fogadván, szüzesége legkisebb sérelme nélkül, az Isten-embernek, saját Teremtőjének s a világ Megváltójának test szerint édes anyja, s ez által valamint egykor az első Éva a halál, a bűn, a nyomor és kárhozat szerzője volt, úgy ő, a második Éva, minden erények szeplőtelen példánya, s örök életünk szülője lett? . . . Ah bár a boldogságos Szüz iránti hálás tiszteletünket és szeretetünket erényeinek utánozásával, dicsőségteljes életének követésével bebizonyítani, s így magunkat az ő pártfogására minél méltóbbakká tenni igyekeznénk! De különösen kívánatos, hogy az anyaszentegyház által „ajtatásnak nevezett nő-nem a szent Szüzet szüntelenül szem előtt tartsa, mint azon ragyogó példaképet, mely századok óta előtte világol.

A boldogságos Szüzet ugyanis minden előforduló ünnepe úgy mutatja föl, mint nemének tükörét, példaképet. A szent Szüz, mint hajadon, nő, anya és özvegy, nemének minden állapotait átélte és megszentelte, hogy így kinek-kinek példaképpül szolgáljon. Ragyogó tulajdonainak koronáját, a szüzeséget, ő mindazon körülmények között állhatatosan megőrizte. És ime ettől, t. i. a szüzes, és illetőleg a szeplőtelenül tiszta házassági élettől függ mai napig is a tisztelet, mely a nő-nemet méltán, de csak is ez esetben megilleti. Igen, csak is a bájolóan szép szemérmesség teheti és teszi is a nőt Isten előtt kedvessé, az emberek szemében pedig

tiszteletre méltóvá. Ez a nő boldogsága- és emberi méltóságának legislegelső föltétele.

Hogy e legdrágább kincsnek kárát ne vallja, kell, hogy a szerény ibolyaként, Mária példájára, a nagy világ zaja elől félrevonuljon. És ez a nő boldogsága- és emberi méltóságának második föltétele.

Mária, a szelidség égi tüköre, engedelmeskedék, imádkozott és hallgatott. Ime, szűz jegyese, sz. József szólott, és ő legottan Betlehembe, Egyiptomba, Názarethbe, vagy Jerusalembé indult. Szelidség, engedelmesség, buzgóság és hallgatagság képezik a nő boldogsága- és emberi méltóságának harmadik föltételét. Ily módon ellenállhatlan varázs-hatalommal fog férjére hatni tudni, és elhatározó befolyása lesz mindenkor és mindenben saját ügy, mint családja és az egész társadalom javára.

Mária, midőn még anyai szűz méhének gyümölcsét magában hordozá, és e legboldogabb állapotban legelsőbben is háza küszöbét átlépve, utra kelt, csak is azért tevő azt, hogy a felebaráti szeretet jóságos cselekedetét gyakorolja, sietve sietvén szent Erzsébet nagynénjéhez, részint hogy neki, mint leendő anyának jó szerencsét kívánjon, részint pedig hogy neki, a már-már lebetegedő nehézkes rokonnak udvarlására, ápolására legyen. A munkás felebaráti szeretet, a jóságos cselekedetek gyakorlata, ez, igen ez egy keresztény nőnek legáldásosabb hatásköre a kereszténységben. És a szeretet Istene, hogy a nő-nem ebbeli gyönyörű hivatásának minél inkább megfelelhessen, mindennemű megkivántató tulajdonokkal, ugymint : részvevő szível, szelidséggel, simulékonysággal, tevékenységgel és kitartó béketűrőssel kiválólag megáldotta. A munkás ker. felebaráti szeretet a nő boldogsága- és emberi méltóságának negyedik föltétele.

Mária szent Fián állandó anyai szeretettel esüggött, vele a bölcsőtől keresztaláig elválhatatlan egységben élvén. Bár a szent Szűz példájára soha ne felednék az anyák, hogy az ő anyai keblökön nyugszik, képződik és határozódik el a világ jövője, az anyaszentegyház és drága haza jó vagy rossz sorsa; a mint t. i. gyermekeiket üdvösen, vagy kárhuzatosan nevelik. Vajha azért anyai gondjaik, szemeik és sziveik egy szempillantásig se hagyják örökös figyelem nélkül szülöttjüket, mint olyant, kinek további élete rájuk és sokakra nézve áldásos, vagy átokteljes lehet! Az istenes gyermek-növelés, mely az anyák ölében és házi körükben kezdődik és végződik, ötödik föltétele a nő boldogsága- és emberi méltóságának.

Mária, mint édes anya, esöndes béketűrésre is tanítja a szülőket. Béketűrését, Isten szent akarátjani esöndes megnyugvását ama sokféle üldözésben, megvettetésben tünteté ki, melyek Jézussal öt érték Betlehemben, Egyiptomban, Judaeában, de főleg Jerusalemben, midőn szent Fiát a keresztfán elvérzeni látta. A bajt, házi keresztet esöndesen, kitartó béketűrőssel elviselni tudni, ez a nő boldogsága- és emberi méltóságának hatodik föltétele.

Mária végre özvegységében a szemlélő, a nagy világ zaja elől félrevonult életre tanítja sorsosait. A házias erények, a jóságos cselekedetek, a sürűebb imádkozás és az ajtatosság egyéb jámbor gyakorlatai, melyek Is-

tennél annál kedvesebbek, minél inkább elrejtve az emberek bámész szemei elől, ezek teszik a nő boldogsága- és emberi méltóságának hetedik föltételét. . .

Ha a világtörténelem lapjait forgatjuk, azonnal szemünkbe ötlük, hogy a b. szűz Mária példája után induló nők koronkint mily hatalmas befolyást gyakoroltak nem csak férjeikre, hanem egész országokra is. Az istenfélő Sarolta, Geyza fejedelem hitese, boldog Gizela, sz. István első apostoli királyunk élettársa, sz. Erzsébet, sz. Monika, és a nő-nem sok más szemenszedett gyöngye, hangosan szóló tanúságai a szóban levő nagy igazságnak. De hogy is lehetne ez másképp? Hiszen az anya, a háziasszony legközelebbi öre és ápolója saját körében a hit-erkölesi életnek, minden szépségnek, igaz- és jónak. Többnyire ő belőle szívárogo át férjére a hitbuzgóság és jámborság malasztja; tőle vesznek gyermekei legelsőbben a keresztény hit-tudományból oktatást; ő adja nekik a keresztény felebaráti szeretet első példáját; tőle tanul az egész családi kör keresztény jámborságot. Innen van, hogy valamely nemzet azonképen vallásos és erkölcsös, a mely mértékben a nő-nem olyan.

Annakokáért, hogy zilált vallás-erkölesi állapotaink jobbra forduljanak az egyház és drága haza javára, kell, hogy a család-anya az isteni Megváltót lángolóan szeresse, és szűz Anyját, a mennyiben állapotbeli körülmenyei engedik, híven kövesse, és édes övével is őket megszerettesse; kell, hogy úgy, mint volt régen, az Üdvözítőről előttök sokat és sokszor beszéljen; kell, hogy övével naponkint együtt imádkozzék; kell, hogy az engedelmisséget, mint egyenesen magának az Istennek tartozó dolgot, környezeté szívében mélyen meggyökereztesse; kell, hogy a keresztény hitoktatást, melyben gyermekei az iskola- és templomban részesülnek, honn velők ismételtesse, a hallottakból őket kikérdezze, és azoknak értelmébe is, ha kivántatik, beavassa; szükséges végre, hogy szereteteinek első áldozását, mint legnagyobb családi eseményt emlékeztessé tegye, és azon legyen, hogy magzatai az élet fonálát ahhoz, mint ellelejtethetetlen és egyszersmind legbiztosabb kiindulási ponthoz kapesolják. Hogy a család-atyának e részben neki kezére járni legszentebb kötelessége, aligha szükséges bővebben indokolni. Csak is így remélhető, hogy az egész családi körben Isten és az ő anyaszentegyháza iránt való kegyeletes tisztelet fog uralkodni, és az isteni félelem valami megszokott, de mégis mindig kedves látvány leend.

Kinek nem jutna e helyütt észébe, hogy napjainkban (és pedig már nem csak az előbbkelőknél) hirehamva alig van mind ennek? Ki nem tapasztalja, hogy különösen a főbbrendűeknél minden egyebet betanítatnak a szabad pórásra eresztett kis uracsokkal, de az egy szükségesből, az örök élet tudományából vajmi szükmarkulag nyújtják nekik a lelki eledelt, nehogy állítólag bigottokká fajúljanak? Ki nem vette már észre, hogy mily sok szülő a tulságig sokat ad gyermekeinek illedelmes, szabályos taglejtésére, helyes magatartására, de azzal már nem törődnek, hogy azoknak önviselete mindenkor és mindenben az isteni félelmet, önmegtágadást és alázatosságot visszatükrözze? Nem tudunk-e számos családi kört, melyben a gyermekek

hallatára Jézus anyaszentegyháza és szolgálói gyalázattal illetetnek, és előttök örök-mindig csak is a világ hiuságairól fecsegnék? Elkerülhetlenül szükséges, hogy mindez gyökeresen kiirtassék; kell, hogy általában keresztény életet éljünk, miként apáink éltek, ha nem csak nem akarunk a nemzetek sorából kivészni, hanem még velök versenyezve is mindinkább boldogulni, és szilárd nemzeti létre és dicsőségre szert tenni. Fegyver szerzette ugyan a magyar hazát; de csak is Jézus egy igaz hitének öre, az anyaszentegyház tarthatja azt fön, és emelheti a kereszt pajzsával a jólét és dicsőség polczára. Soha ne feledjük, hogy

„Minden ország támasza, talpköve
A tiszta erköles, mely ha megvész,
Róma ledöl, s rabigába görbed.“

Vallásos keblü őseink, a zajos mozgalmak és dörgő csaták viharedzett hősei, a régi magyarok, a karjaikban forrongott nyers erőt azon mennyei Szüz szent oltalma alá helyezék, kinek isten-anyai képét diadalmas zászlóikon és pénzeiken szüntelenül velök és körül hordozák. Mily dicső lehete a jelenet, midön bennök ama világrázkodtató erő és vitézség az isteni kisedet tartó szüz Anya előtt meghajolt, és midön így a legborzasztóbbat a legszelidebbnek alárendelék! Vajha Nagy-Asszonyunk, Mária, ezentul is Isten előtt oltalma legyen minden szükségében azon nemzetnek, mely őt mindenkor Magyarország patronájának, s királyné asszonyának nevezte s tisztelte!

Máriát az anyaszentegyház, nevének megfelelőleg, mint tenger csillagát üdvözli. Azért szólit föl közülünk mindenkit sz. Bernard, mondván: „Ne fordítsd el szemidet e csillag fényétől, ha nem akarsz a világ vészteljes hullámainál eltemtetni. Ha a kísértések viharai föltámadnak, ha a sanyaruságok szikláiba ütődöl: e csillagra tekints, és hívd Máriát segítségül. Ha vétkeid sulya háborit, ha lelkismereted tisztátalan volta szegyenel tölt be, ha a borzasztó végítélettől annyira rettegsz, hogy már-már elnyel a szomorúság, vagy épen a kétségbeesés örvényébe kezdesz silyedni: gondolj Máriára. Ne távozzék ő soha szájadból, sem szivedből; s hogy megnyerhesd oltalmát, el ne mulaszd követni őt (ebben áll ugyanis az irántai valódi ajtatosság). Ha őt követed, el nem tévedsz; őt híván segítségül, nem esel kétségbe; ha ő vezet, el nem buköl; ha ő kísér, ugy bizonyosan eljutsz az üdvösségre: sigy tenmagadon fogod tapasztalni, hogy ő méltán nevezetik Máriának, vagyis a tenger csillagának.“ — Töb-
bire: mindent a teljes szent-háromságu egy Istennek dicsőségére, a b. Szüz és a minden szentek tisztelére! . . .

Devics József.

Kis-Asszony napján.

Szüz Anyánknak, Máriának,
Jertek, mondjunk háladalt.
A kiket a szeretetnek
Égi láncza összetart;
Áldja őt hevüit szívünknek
Legmagasztosb érzete,
Áldja őt a messze földnek
Minden ajku nemzete!

Reggel, este, csend- s viharban,
Tengeren vagy szárazon;
Ugy az áldott békeföldön
S véres harci síkokon;
Ép és béna, ifju és agg.
Gazdag, vagy kit rongya föld:
Keble teljes érzetével
Minden ember áldja őt.

Áldja őt magyar hazánknek
Minden lelkes, hű fia;
Áldja őt, ki vész- s viharban
Védünk s pártfogónk vala.
S kérjük őt, a fényes égnek
Legtündöklőbb csillagát:
Hadd deritse föl e népre
A jólétnek hajnalát! . . .

S ő, ki ott ül égi fényben
Szent Fianak oldalán,
Fog segitni a kinok közt
Sajgó s vérző sziv baján;
És a megtérő bünösnek
Nyujt legott segédkezet,
A ki már-már az öröktűz
Martalékaül esett.

Jertek oh hát! Máriának
Mondjunk zengő háladalt,
A kiket a szeretetnek
Égi láncza összetart;
Áldja őt hevüit szívünknek
Legmagasztosb érzete,
Áldja őt a messze földnek
Minden ajku nemzete!

Apostol Alajos.

Mennél nagyobb a veszély, annál közelebb van az isteni segély.

— Történeti kép. —

Azon korba vezetem vissza az olvasót, mely középkor nevet visel, és melyet a sötétség korának szeret nevezni a mai, magát felvilágosultnak hirdető világ; azon korba, melyben kereszténynek lenni, a keresztény hit parancsait megtartani, és azok szerint élni még nem tartatott szegyennek; azon korba, melyben Isten, az emberiség legjobb atyja oly gyakran, és oly csodálatos módon nyilvánította mindenható hatalmát. — E kor letünte óta hosszú idő folyt le; és azóta a világ sokat, nagyon sokat változott. Isten legjobb atyja most is az embereknek, és segélyével akkor van legközelebb, midön legnagyobb a veszély. De az emberek — azok nem a régiek többé! Idönkben már azt tartja az ál- és fél-mivelt osztály, hogy neki semmi köze a keresztény hithez és annak parancsaihoz, s hogy az csak az együgyü tudatlan népek való. . . Vannak ugyan kivételek, fájdalom, hogy csak kivételek! De a nagyobb rész, ugy látszik, megfélekedett Üdvözítőnknek különbséget a tudós és tudatlan között nem tevő eme szavairól: „Va-

laki rólam és tanításomról vallást tenni szégyenel: azt az ember Fia is szégyenleni fogja, midőn az ő, s az Atyának, és a szent angyaloknak dicsőségében eljövendő" (szent Lukács 9. r. 26. v.). — Azért nehezedik ránk oly sulyosan Isten büntető keze. . .

De hagyjuk el a szomorú hithideg jelent, s tekintsünk vissza azon időkre, midőn a keresztények szent vágytól ösztönözve, ezrenként tódultak azon hely felé, hol a világ világossága született, élt, tanított, szenvedett és meghalt. . . Palaestina felé.

Miután Constantin császár Üdvözítőnk sirja fölé templomot építtetett, és a kereszt, melyen Üdvözítőnk a világ váltságáért életét föláldozta, hogy az emberiséget a vétek által megbántott Istennel kiengesztelje, Ilona császárné buzgósága által fölfedeztetett: számos zarándok kereste föl a messze távolból Jerusalemet, és a többi szent helyeket. Közöttök nem volt épen ritkaság fejedelmet, fejedelemt, egyházi és világi nagyokat látni, kik nem tartották szégyennek a szegény és tudatlan néppel azonagy hitet vallani, és lelkesülni a szent helyek látásáért. . .

Az 1064-ik év őszén Siegfried mainzi, Günther bambergi, Otto regensburgi, Vilmos utrechtli püspökök, több francia főnemes és nagyszámu nép kíséretében mintegy 700-an szintén Jerusalembé indultak. *) Minden baj nélkül érvén Palaestinába, Romulo városától egy, Jerusalemtól még néhány napi távolságra, közel a régi Kafarnaumhoz eső sík téren állapodtak meg, kipihenendők a hosszú ut fáradalmait, és új erőt gyűjtendők hátralevő utjuk folytatására.

Ép nagyhét volt. A bucsusok pihenésre szánt idejük egy részét isteni szolgálatszentelendők, oltárt állítottak az Ur legnagyobb templomában, melynek tetjét a gondviselő Isten által fentartott kék égboltozat, esillárait a nap és hold, milliárd gyertyái a megszámlálhatlan csillagok képezik, — talaját a leggyönyörűbb szőnyeg takarja, melynek egyetlen virága pompásabb, mint Salamon volt teljes fényében; hol az Ur földet rázkodtató mennydörgésekben hallatja szavát. . . a szabad természetben. . . Isten szabad ege alatt. . .

Ha hitünk ellenei, kik magukat a természeti egyszerűség barátainak hirdetve, imaházaikból minden ékítést kizárnak, és minket katolikusokat templomaink fölékítése miatt olyannyira szeretnek gunyolni, csak futó pillanatot vetnek is az általok annyira dicsért egyszerű természetre: lehetetlen, hogy ellenünk szórt vádjai alaptalanságát át ne lássák. Mert a mellett, hogy egyházaink minden ékítésének meg van jelentősége, mely a régi korban leli alapját, és hathatósan emeli a hívek buzgóságát, az, mint minden művészeti ékítmény, nem egyéb a természet utánzásánál. E kitérés után térjünk vissza ismét történetünkhez.

A bucsusok ajtatos tömege által környezett oltáron a püspökök egyike mutatta be a vérnélküli áldozatot. Ezen, az ottani arabok előtt szokatlan esemény, valamint a bucsusok nagy száma sokakat gyűjtött oda

*) Kutfő sal. az. Ferencz, kinek munkájából merítvék a többi történeti adatok is.

közülök; s némelyek csak akkor távoztak, midőn nap nyugtával a keresztények álomra hajtak fejüket. — De míg a keresztények az édes anya karjain nyugovó kisedeként nyugodtan szenderegtek, nem sejtve, nem gyanítva veszélyt: addig az arabok, kikben a látott drága egyházi eszközök és ruhák a rablásvágyat fölkeltették, vesztökre törtek, és nagypénteken mintegy három óra tájban a keresztények egy részint gyalog, részint lovas arab csapatától vétettek körül. Nem a kíváncsi bámuló csoport volt az többé, hanem zsákmány- és vérszomjuzó rabló csapat, mely öldöklő fegyverekkel rohanta meg a védteleneket. A megtámadott fegyvertelen keresztények, első meglepetésökből magukhoz térve, mivel védelemről szó sem lehetett, menekülésről gondolkodtak. A bátrabbak köveket ragadva, utat törtek, s számos halottat és sebesültet hagyva hátra, a közeli Kafarnaum romjai közé futottak; hol egy ingadozó fallal körített térre vették magukat, melynek közepén egy felső és alsó szobával ellátott épület állott. A felső szobát a bambergi és mainzi, az alsót a többi püspökök foglalák el papjaikkal, és mindnyájan védelemre készültek.

Alig helyezék el magukat, midőn mintegy 1200 arabtól vétettek körül, s megkezdődött az egyenetlen harc. Az arabok nyilzáporral boriták el a keresztényeket, kik fegyvertelenek lévén, alig védhették magukat. Istenben helyezve bizodalmaikat, ki-kirontottak ugyan néha-néha, és az arabokra rohanva, kiesavarák kezeikből a fegyvert. De mit használt mindez! Az arabok száma növekedett, az övék fogyott percenként. Így folyt a csatározás szakadatlanul husvét napjáig; mely idő alatt az éhség, nyugtalanság és harc tökéletesen kimeríté erejüket, s harc képtelenné tetté. Mit látván egy áldozár, e szavakat intézé a bucsusokhoz:

— Keresztények! Minden kereszténynek kötelessége védni életét. Mi teljesítettük kötelességünket, míg az hatalmunkban állt: most nem áll már többé hatalmunkban, mert az éhség harc képtelenné tett, s ha a rablók nyilai nem, úgy az éhség öl meg bennünket. Egy mód van még, mely által talán megmenthetjük életünket, — egy mód: megadni magunkat. . . E rabló csapat meg fog talán elégedni kirabolgatásunkkal, és szabadon bocsátand. De fűzőn bár rabszija, a mindenható Isten oltalma- és kezében leendünk akkor is, — Istenében, kinek segélye akkor van legközelebb hozzánk, midőn legnagyobb veszélyben forgunk. Az ő akarata nélkül egy hajszálunk sem eshetik el. És Isten, ki gyakran a legesodálatosabb módon menté meg övéit, minket is meg fog menteni, ha kegyelmére érdemesek vagyunk. Bizzuk tehát reá sorsunkat egészen, és adjuk meg magunkat.

— Legyen meg az Ur szent akarata, és áldott legyen az ő szent neve! — szólt a tömeg lelki megnyugvás- és keresztényi önmegadással — adjuk meg magunkat.

Szándékukat tolmács által tudatták az arabokkal; mit megértvén az arab vezér, visszaparancsolta vérszomjas népét, és tizenhetet a főbbek közül maga mellé véve, átlépett a romladozó falon; fiát örül hagyván odakint, hogy a többieket visszatartsa.

Az arab vezér körültekintett az udvaron levő ke-

resztények között, és látván, hogy ott nem sok zsákmány mutatkozik, elhagyá őket, s néhány társával a felső szobába ment, hol a mainzi és bambergi püspökök voltak.

— Vezér! — szólt az izmos testalkatu fiatal, de tudományos bambergi püspök méltóságteljesen az érkezőhöz — a mindenható Isten, kinek utai megfoghatatlanok, hatalmadba adott minket; vedd el, mit nálunk találsz, a kincset, és bocsáss szabadon, hogy utunkat folytathassuk.

— Ugy hiszem, a győztes én vagyok, — szólt a hosszú csata és veszteség által boszantott vérszomjas főnök — és föltételeket szabni én fogok nektek, nem ti nekem.

— Mi nem akarunk föltételeket szabni — válaszolt a püspök — mi mindenünket átadjuk, és csak arra figyelmeztetlek, ne kövess el méltatlanságot az Ur fölénkent papjain, és hivein, miért egykor sulyosan kellene bünhödnöd. Isten büntető keze előbb-utóbb utóléri azt, ki szolgálai ellen kezét emelni vakmerősködik.

— Papolj hivednek, ne nekem; én úgy sem adok semmit is szavaidra; sőt Allahra és profétájára, a nagy Mahomedre esküszöm, hogy élve egyitek sem hagyja el e helyet. Elhullt társaim vérért véretekkel kell lemosnom, és le is fogom mosni — kiáltott dühösen a rabló, mialatt a turbánját körítő kendőt leoldá, és a püspök nyakába vetette.

— Segítség! — kiáltott a püspök, egy csapást intézve a rabló fejének, melynek következtében az eszméletlenül rogyott a püspök lábaihoz, és a nép által társaival együtt megköztetett.

— Keresztények — szólt most a püspök — ne csüggedjete! A kegyes és irgalmas Isten, úgy látszik, megelégtette szenvedésünket, és könyörölni fog rajtunk; minek biztos jele, hogy e vérszomjas esorda főbijeit kezünkbe adá, hogy miután mi már nem védhetjük magunkat, ők védjenek minket társaik ellen. Vezessétek a foglyokat erős őrizet alatt a falakhoz, és tolmács által adassátok tudtokra a künlevőknek vezéreik sorsát.

A püspök szavai teljesezésbe mentek. A foglyok erős őrizet alatt a falhoz vitettek; és alig hangzott el a tolmács szava, midőn ők kezdetek szólani övéikhez, mindenre kérvén őket, hogy vonuljanak vissza, és támadásuk által ne ingereljék a keresztényeket. A vezér fia látván atyja helyzetét, mindent elkövetett, hogy távozásra bírja őket. De mindössze is csak az új támadástól volt képes visszatartani őket, a távozásról senki nem akarván mitssem hallani.

Borzasztó volt a keresztények helyzete. Az arabok, kik a már-már kezökben tartott zsákmánytól megfosztva látván magukat, készek lettek volna, ha a vezér fia által nem akadályoztatnak, vezéreik holtestén keresztül rohanni a keresztényekre, iszonyu káromlásra fakadtak, melyben, mint ordító viharban a harangszó, veszett el a keresztények ajtatos imája, kik az udvar közepén összegyűlve Istenben helyezett bizalommal várták a jövőt. . .

Hagyjuk el néhány pillanatra az ellenkező indulatoktól megszállt kis tábor, és keressük föl azokat,

kik az első megrohanás alkalmával a többiektől elszakítottak.

Az összeütközés helyét könnyen föltaláljuk: a vérnyomok elvezetnek odáig. Néhány perc, s mily változás történt e helyen. A zöld füvet pirosra festette a keresztények vére. Az ima-hangokat a még élő sebesültek sohajai, és a haldoklók halálhörgései váltották fel.

A sebesültek- és holtakkal borított téren ott fekszik Vilmos, az utrechti püspök is, tört karral, mindenétől megfosztva. Az eszméleteket visszanyerők sietnek a püspök segélyére; körüljárják a tért, bekötözik a sebesülteket, és azután az arabokkal ellenkező irányban indulnak segélyt keresni önmaguk, s az arabok által üldözött és szorongatott társaik számára.

Egy napi kinterhes ut után Romuloba értek. A város parancsnoka a mindenökből kifosztott keresztények sanyaru helyzetén megindulva, illő zsoldért késznek nyilatkozott segély-adásra. Mi megígértetvén, összeszedé seregét, megindult, előre küldött követ által tudósítván előbb a keresztényeket az érkező segélyről.

A követ ép akkor érkezett a keresztényekhez, midőn azok minden emberi segélytől megfosztva, Istenben vetett bizalommal várták a jövőt. A közel segélyről értesülve, öröm-kiáltásokra fakadtak; de örömeiket aggodás váltá föl később. Mert sehogy sem tudták megfogni, miként lehessen az, hogy egyik arab vezér a másik ellen fogjon fegyvert a keresztények védelmére; és attól tartottak, hogy nem sorsuk, csak üldözőjük fog változni. Miért is aggodva néztek az érkezők elé.

A vezéreiktől megfosztott rablók előtt sem maradt titok az érkező segély; és jónak látták annak megérkezése előtt eltávozni, nem törődve azzal, mi történendik elfogott vezereikkel, kikhez a zsákmányvágyon kívül úgy sem köté egyéb semmi sem.

Megérkezett a segély-sereg. A foglyok a romulói parancsnok elé állítottak; ki megpillantván azokat, e szavakkal fordult a félelem és remény között ingadozó keresztényekhez:

— Ti nagy szolgálatot tettetek a tartománynak. E rabló vezérek, kiket nekem átadtatok, már több év óta pusztítják e tartományt, nem egyszer vevén szét az ellenök küldött sereget. Fogadjátok köszönetemet vitézségtekért, minek megjutalmazásul nem csak azt teljesítem, mit zsoldért teljesíteni ígértem, hanem emberem által kísértetek egész Jerusalemig, hogy minden megtámadás ellen biztosítva legyetek.

— Áldott legyen a mindenható kegyes Isten, ki előtt semmi sem lehetetlen! — hangzott a keresztények ajkairól.

— Keresztények! — szólt a püspökök egyike — adjunk hálát a mindenható Istennek, ki miután sulyos próbára tett minket, megmutatta egyszersmind, hogy Ő most is az a mindenható Isten, ki Izrael népe előtt megnyitva a tenger hullámaít, megmentette őket üldözőiktől; ki a három zsidó ifjút a tüzes kemenczéből, Dánielt az oroszányok barlangjából kimentette, kinek neve áldott legyen örökön örökre!

— Amen — válaszolt az egész sereg, térdre bo-

rulva, és buzgó imát bocsátva az egek Urához. Melynek végeztével Romulo felé indultak, hol kipihenve magukat, erős kíséret mellett Jerusalemba felé folytatták útjukat.

Megérkezve a szent helyre, hálát adtak Istennek esodálatos szabadulásukért; és áldozatot mutatván be elhullt társaikért, minden baj nélkül tértek vissza hazájokba, azon keresztény tanításról teljes meggyőződéssel szíveikben: hogy Isten nem hagyja el soha a benne bízókat, és hogy mennél nagyobb a veszély, annál közelebb az isteni segítség. Napkeleti.

Szigetközi posta.

Néhány szó a ker. eselédéről.

Juliuszavi tudósításom alkalmat szolgáltatott némi kitérésre a cselédesség ügyének érdekében; és előre is kikértem magamnak, e tárgyhoz adandó alkalommal részletesebben is szólhatni. Nem én vagyok az első, ki a cselédességről írok. Jelen és szakavatott férfiak karolták föl időnkint ez ügyet; én ezek után tökélttem el magamat az elhullatott morzsákat édes Üdvözítőnk példájára összegyűjtögetni, és a jólelkű Ruth-tal, mint mondani szokták, a kepek mellett kalászkokat szedegetni. Mindezt természetesen keresztény értelemben, nem is annyira a test, mint inkább a lélek érdekében. —

I.

Valamint az egész nagy mindenség egyetemben, a szerint minden egyes teremtmény is a böles Alkotó atyai gondviselése alatt áll és tenyész, ki mindenekezt, egyesekezt úgy, mint az egészet összevéve, előttünk sokszor megfoghatatlan uton és módon, a nekik kitűzött irány- s céluk elérésére vezet. — A nagy emberi testületben, mely az isteni gondviselés egyik kiváló tárgyát teszi, minden egyes tag az egészre közreműködik, és csak is ez által tartatik föl; melyben noha sok a tag, maga a test azonban csak egy. „Nem mondhatja a szem a kéznek: nincs rád szükségem; avagy a fő a lábaknak: ellehetek nálatok nélkül. Sőt éppen azon tagok, melyek a testben erőlenebbeknek látszanak, azok a legszükségesebbek (I. kor. 12, 21.). A miért is — folytatja tovább az apostol — azon tagokat, melyeket a testben alábbvalóknak állítunk, bőségesebb tisztességgel földözzük be. . .“ Az emberi társadalom egyik jelentékeny osztálya, még pedig sokkal jelentékenyebb, minsem első tekintetre látszik, az ugynevezett cselédesség; az tudnillik, mely önállóságát másoknak rendeli alá, két kezét mások szolgálatára ajánlja föl, — idejét másoknak szenteli; és míg ez által maga magát föntartja, az egésznek üdvére is tagadhatlanul közreműködik és irántai tartozását lerója. — A könnyelmű világi e részben nekünk aligha adna igazat; ő megszokta már gyermekéveitől nemünk ez igénytelen bár, de hasznos részét az emberiség söpördékének tekinteni, mely csupán kegyelemből tengődik; és elég rosszul azt hiszi, hogy mivel a 1 s ő osztály, tehát már azért megvetendő is; holott ha mélyebben tekintene a dologba, elismerné ő is a világ apostolának főnebb fölhozott állítását. Vizsgálj csak a legfőbb épületet: mint diszlik nagyszertiségében, mint emelkedik büszkén az égnek! Mélyen alatt a porban rejlik azonban az alap, melyen az egész nyugszik; nem szembeötöl ugyan alantóságában, de azért jutna e eszébe éppondolkozásu embernek, azt mint fölöslegest és kivetőt tekinteni? Sőt ellenkezőleg, mivel ennek jó karbantartása föltételezi az egésznek biztos állását, reá legtöbb gond fordítatik, nehogy meggyengülvén, porba roskadjon az egész. . . Gyönyörűen pompáz nyári évszakban a terebélyes, gyümölcsének terhe alatt görnyedező fa. Sokak szeméit magára vonja, sokak bámulását kelti föl; de a gondos gazda jól tudja, hogy életnedvét leginkább mélyen a földben rejlő gyökerének köszönheti: azért nem kerti ez el figyelmet, szorgalmasan öntözgeti, óvja minden sérelemtől,

tudván, hogy ha ez beteg, az egész fa nyavalyog. — Legyen szabad ezen, habár kissé merész hasonlatokban a cselédesség képét föllelhetni! . .

II.

Napjainkban városokban úgy, mint faluhelyeken egy hosszú és szűnni nem akaró panasz hatja meg az ember fülét. „Szolgák uralkodnak rajtunk, mondják, és nincsen, ki kezök-ből megszabadítana minket (Jer. siral. 5, 8.); legnagyobb gondal és nehézséggel jár mostani világban eselédet tartani, boldog, ki nálok nélkül ellehet.“ A ki kissé körülnézett az életben, nem is fogja e panaszt igen fölszigáztottnak találni. Beteg, igen beteg népünk ez osztálya: engedetlenség, kevélység, daczos öntefűség, hűtlenség, neveletlenség, romlottság, dologkértelés, nem ritkán ellenséges indulat uraik s asszonyaik iránt stb. — mind megannyi szarvas hibák, melyek azt bélyegezik.

Valamint nincs okozat ok nélkül, a szerint minden rossznak meg van a maga gyökere, melyből sarjadzik. Vegyük a dolgot úgy, a mint van. Nézzük először is, ha válljon nem járultak-e azok is e szomorú állapot létesítéséhez, kik most a legszörvényszerűbb panaszt emelik ellene. Minő viszonyban áll a cseléd, keresztényileg itélve, a házi néphez, melynek körében szolgál? Talán csak fizetett munkás, ki a kialakított évi fizetés mellett idejét, erejét a háznép szükségére fölhasználni köteles? A ki pusztán ily szempontból nézi eselédjét, az nagyot téved, nagyon csalódik. Ily gazda annak iparkodását méltányolni elegendőképen soha sem tudhatja; ilyennél kötelességeik lelkesmeretes s pontos teljesítése kellő elismerésben soha sem részesül: miért is buzgóságuk lassan kihűl, jóra való igyekezetük fogyton fogy, míg végre egészen ellankad. A cseléd, ki magát pusztán béreznék kénytelen nézni mozdulatait, dolgait azon fillérekhez fogja mérni, melyekre számot tarthat; és minden lépését, melyet azonfölül tennie kell, olyanak tekintti, melylyel gyöttrik, zsarolják, kínozzák; és mivel erre nézve kárpótlást nincs honnan remélnie, tehát maga szerzi azt magának, — hogy nem rendes uton, az magától érteik. — A cseléd a család érdekében fárad a maga körében, a ház titkaiba s viszonyaiba lassankint ezer alkalma nyílik bepillantania, annak minden egyes tagjával ezer meg ezer érintkezésbe jő; abba idővel mindinkább beleéli magát, örömet és szenvedést, szerenését és gondokat, jó és rossz napokat híven megoszt; az ő gondjaira biztatnak a család legdrágább ékességei, a gyermekek, a birtok, javak; ő segédkezett nyújt azok nevelésében, ezek megőrzése- és kezelésében. És ily egyéneket lehetne komor hidegséggel, amugy félvállról lenézni őket, mint jött-ment idegeneket tekinteni, és miután a családhoz oly bensőleg fűződtek, attól minden szíre-szóra elszakítani! . . . A ki így bánik eselédjeivel, az benők saját házában ellenségeket táplál; mert a megsértett szeretet és hűség könnyen gyűlölséggé fajzik el. A jóra való cseléd szívét öröm fogja el, ha látja, hogy gazdája vagy asszonya bizalmával ajándékozza meg, t. i. a mennyire erre számolhat; de vérezik szíve, ha minden hűsége és ragaszkodása daczára is, mint idegen, fizetett rabszolgát látja és érzi magát tekintetni. Valóban ilyenmő bánásmód, ha több nem, hálátlanság. Azon néhány rézdarabbal és nem ritkán silány táplálékkal, melyet neki odavetsz, ha akarnád is, le nem róhatod irántai tartozásodat. Vannak bizonyos nemes érzetek és tettek, melyeket sem megszolgálni, sem megvásárolni nem lehet, hanem csak szeretet, hálás elismerés által lehet némiképen megjutalmazni. Ne gondolja senki, hogy a szegény cseléd csekély miveltsége- és tanultsága mellett ilyesminek fölfogására sem képes; mert ha eszével ezt oly világosan föl sem is foghatja, de szíve bensőképen igen is érzi. Avagy hogy is lehet kielégítőleg megszolgálni a jó cselédnek amaz önfeláldozó szeretetét, melylyel beteg ágyadban ápol; az ő anyai, testvéri szorgoskodását, melylyel gyermekeid iránt, ama jó indulatot, melylyel családod jó vagy rossz sorsa iránt viseltetik; mely szerint a ház böcsülete szíven fekszik, ura, urnője jó hírét-nevét uton-utfélen őrzi és védi! . .

(Folytatása következik.)

Varga Mihály.

A koldus áldása.

— Eger, Kisasszony hava 15-én 1859. —

Nagy országot mellett elszáradt eperfa,
Rongyos öreg koldus ül, izzad alatta :
Meztelen fejét még az a fa sem szánja,
Nem, mert száraz fának mostoha az árnya.
No de ut mellett van, s a kis hely alatta
Épen annyi, hogy egy koldus elfér rajta ;
S a szegény öregnek úgy sincs több motyója :
Táskája, mankója, és szent olvasója.

Barna olvasóján minden szem tündöklök ;
Nem esoda ! naponkint koldus-könyben fürdik.
A kis kereszt is oly szépen ragyog róla,
Mintha tiszta nyári napsugárból volna.
Hogy is ne ragyogna az a kis keresztke ?
Jézus, és szűz Anyja van szépen rámeteszve.
A koldusnak pedig alázatos gondja,
Hogy azt esőkjával a portól is megóvja.

Kopott fa-mankója, egyetlen barátja,
Mely vele a rögös, kinos útát járja,
S mely gazdája terhét már megszokta régen —
Most ott nyújtózkodik, ott pihen ölében :
Mintha, szegény szolga, kenyeret akarna
Ehező urának álmodni holnapra ;
Vagy talán ép arról álmodik, hogy — hányszor
Fogják még odábe is hallani : „majd máskor.”

Ott guggol előtte egy rozsz kalap-féle,
Csak úgy ásit az a sok semmi belőle :
Mégfagyott a könyör a hideg szivekben —
Egy árva pénz is csak eltévedve cseppen.
Foltos táskája, mely oldalát borítja,
Oly nehéz, mert tures, alig-alig bírja :
Ugy elfogyott, eltűnt a morzsa belőle,
Még a légy is sirva rezzen vissza tőle.

Annyi kin, nyomor van egy rakáson nála,
Csoda, hogy még bírja szegény öreg vállá ;
Hogy ha átváltoznék kinja boldogságnak,
Elég lenne talán az egész világnak
Mégsem zugalódik . . . mert tudja, hogy — Isten
Az örök jutalmat nem osztja ki ingyen ;
S a születésnek itt szenvedés az ára ;
Máshol van az örök életnek hazája.

Epedve hallja, hogy szól a harang délre :
Koldusnak imára, gazdagnak ebédre . . .
És a harangszóra imádkoznak szépen,
Kis madár az ágon, s ő a fa tövében.
Imáját mindkettő háborítlan zengi,
Hisz az imádságot nem irigyli senki !
S a faluból jövő kis lány síró hangja
Neveli inkább az imát, mint zavarja.

Alig hét-nyolcz éves a szegény kis gyermek,
Arzán már is a kin könyvei peregnék :
Talán az a falu nem akarta tűrni,
Azért jött, szegény, az országotra sirni.
Irgalomból fityeg egy darab rongy rajta,
Csoda, hogy még róla a szél le nem marta :
Tán azért kiméli, mert tudja, hogy árva,
Oly árva, hogy alig van a földön párja.

Földobog a szív a koldus kebelében,
A szájalom gyöngye rengedez szemében ;
S mint a völgyi patak lágyan lejtő habja,
Szelid hangon a kis leányt így fogadja :
„Ki búsitotta meg szivedet, kis gyermek ?
Miért sírsz ? ki bántott ? jer, ne félj, jer, mondd meg :

Tán te is árva vagy, szegény kis leányom ?
S nincs egy szív a földön, mely igazán szánjon.”

„Igen . . . árva vagyok ! apám, anyám régen
Elmentek . . . alusznak ott a temetőben :
Tán vissza sem jönnek . . . jaj, nem győzőm várni,
Pedig úgy szeretném már őket meglátni — !”
Igy beszél, így zokog a kis árva gyermek,
S az öreg koldusnak ajkai remegnek ;
Minden egyes szócska úgy tapad lelkére,
Mint égi harmat a hervatag levélre.

„S ki viselte eddig gondodat, kis árva ?
„Hát . . . Isten nevében jártam házról házra.
Már egy idő óta Bitónénál laktam ;
De ma . . . szörnyen megvert, és kiadott rajtam.”
„Smért vert meg, gyermekem ?! — „Bizony azért, hogy hát
Elküldött a kútra . . . s nem bírtam a rocskát ;
Visszatértem sirva, s megvert . . . és kihajtott :
Azt mondta, hogy nem tart házánál bitangot.”

„Bitangot ? azt mondta ? irgalmas Ur Isten !
Hát bitang az árva, hogy ereje ninesen . . . ?
No — ne sírj, gyermekem, ne sírj, ne légy oly bus :
Én leszek hát atyád . . . én, a bitang koldus.
Hogyha a gazdagnak az árva nem kellett :
Majd elfér, szegényke, itt — e mankó mellett !”
Szólt az öreg koldus, s szeme fény sugará
Vigasztalólag száll a kis árva lányra.

Szent a gondolat, mely erőt ad szívének :
„Ne félj, kis leányom, ne félj, a míg élek ;
Hol a baj legnagyobb, s birni erőd ninesen :
Ott áll legközelebb hozzád a jó Isten.
S a világ sem olyan gonosz még, hogy benne,
Habár szemekint is, jó szív ne teremne.
De — megállj csak, lányom, hát hova indultál ?
Mert itt, lásd, nines egyéb a tövises utnál.”

„Hát . . . koldulni megyek a tövises uton ;
Majd megszán valaki, ha markomat nyújtom.”
Nem szólt a koldus, csak szeméit törölte,
Egy metsző fájdalom szívet majd megölte ;
Főikel, gondolkodik . . . és fölsohajt : úgy ni !
Majd én fogok neked, gyermekem, koldulni.
S indul a két koldus, a fát odahagyta,
Csak úgy nyögött a nagy országot alatta.

Az a kis madár is elreppent az ágról,
Tán hogy az égbe hirt vigyen e világról,
Hol az inség lesz az árva édes atyja,
S a koldus a koldust örökbe fogadja ;
Vagy hogy az angyalok seregét fölkerje,
Aldást imádkozni a koldus fejére,
Ki az ut porában fetregő kis árva
Gyermeket, apjaként, kebelére zárja.

Ott megyen az uton egymás közelében
A tél, és a tavasz, sobajtozva . . . éhen . . .
Ugy esüng a kis árva az ősz koldus karján,
Mint tavaszi hajítás a százados eserfán ;
S oly gondot gyakorol szegény gyermekére,
Hogy a sas nem lehet fészéknek jobb öre :
„Ne félj, kis gyermekem, ne félj — így biztatja —
Isten az övét soha el nem hagyja.”

„Ime, itt a város ! menjünk be, ha jutna
A mi számunkra is egy kis alamizsna.”
S a legelső háznál beköszöntek szépen,
Alamizsnát kérve a Jézus nevében :
„Majd máskor — kiáltják belőlről — most ninesen.”
S a koldus fölsohajt : „majd odább, kis kincsem ;

Sovány idők járnak . . . hja! a bűn, a vétek
Maholuap elzárják utját a kenyérnek.

„Odább . . . odább . . . !” végre kértül egy falatka,
S a legelsőt is a kis árvának adta :
„Apó! — sohajt a lány — hát te nem vagy éhen ?”
S a kenyérke felét visszanyujtja szépen . . .
Elnyomult a szegény koldus szíve, lelke,
S a kedves gyermeket sirva átölelte :
„Tartsd meg, kis szerelmem, majd nekem is cseppen,
A te jó szivedért többet is ad Isten.”

Igy ápolja, őrzi egy év folyamán át
A nyomorult koldus a szegény kis árvát ;
Nemes szívét csak egy bús gondolat bántja :
„Ha meghalok, mire jut az a kis lányka ?
Koldus maradjon ? nem, nem . . . ó! mit csináljak ?
Miért nem nyithatom meg szívét a világnak ?
Hogy odatehetném kellő közepébe :
Hisz’ e kis árva ott oly szépen elférne !”

Igy töpreng, így jut el egy ház küszöbére,
S nem tudja, mi lelte, oly nyugtalan vére :
Ajka in oly búsan zeng a „dicséretessék . . . !”
S visszacseng a házból : „tessék, apó, tessék —
Ide, a szobába . . .” s a nyitott ajtón át
Egy jó nő fogadja a koldust, az árvát :
„Tudom, elfáradtak . . . no, csak üljenek le,
Míg fölforr a tüznél a hűsös levecske.”

Elámul a koldus . . . hisz’ ily édes hangot
Életében ő egy küszöbnél sem hallott :
„Asszonyom! szavadért életednek minden
Óráját áldja meg az irgalmas Isten.”
„Köszönöm . . . de, ni-ni . . . ez a kis leányka,
Mondja csak, jó öreg, mondja csak, sajátja ?
„Most az enyim — szolt ő — az uton találtam,
Ott sirt, a kis árva, s én bizony megszántam.”

„Árva ? és a koldus fogta föl az árvát . . . !
Ó! te megérdemled az Isten országát — —
Hanem . . . jó ember! én gyermektelen özvegy
Vagyok : hadd maradjon nekem ez a gyermek ;
A boldogságos Szűz nevében ígérem,
Hogy jobb anyja, mint én, nem lesz életében.”
„Amen! — sohajt az ősz — Isten maga látja,
Hogy az árva benned anyját földtalálta . . . !”

S az özvegy jóságát szívből megköszönve,
Fa-mankója mellett kilép a küszöbre :
„Hova, apó, hova ? nézz csak körül bátran :
Úgy látom — szol a nő — elférünk itt hárman.” —
„Köszönöm . . . csak ezen egynek viseld gondját :
S az én lelkemnek is megszerzed nyugalmát ;
Szolt — s lágyan, mint a kőd esendes völgy ölére,
Még egyszer leborul kedves gyermekére.

Áldjon meg a Jézus! te, kedves kis gyermek ;
Maradj istenfélő, anyádat becsüld meg. —
O! ha nem láthatlak többé . . . ha nem élek :
Eljő majd a lelkem, megáldani téged.
Neked is, jó özvegy, áldja meg az Isten
Jó szivedet, mely ott dobog kebeledben !”
S gyöngyöző szemekkel indul az utcára :
Úgy sir a kapuból utána az árva . . . !

Tiszta az ég, mintha kisöprötték volna,
Aranyos kedvében süt le a nap róla ;
Lesüt egy esinos ház tágas udvarára,
És az ott szikkadó, szép mosott buzára.
Széles ponyva sarkán, piros búza mellett,
Egy öreg ember, s egy kis pipa szendergett ;

Régi már az ember, sokat járt a lábán :
Hetvenöt tél dere csillámlik szakállán.

A búzát őrízne, de szeme pillája
Ily verős időben már nem igen állja.
Az a pajkos veréb sem igen fél tőle,
Le-leröppen lopni a ponyva szélére ;
De volt még a háznál, ki a tolvajt leste,
Ott áll az ajtóban — a ürge menyecske :
„Apó! édes apó! nézze csak, a búzát
Megeszi a veréb, a szentelen jószág.”

„Ej-ej, kis Katinkám, ugy sajnálok tőle ?
Azt hiszed, sok fér egy kis veréb begyébe ?
Lásd, nem szánt, nem arat az a kis madárka :
Ép oly módon él, mint a koldus, s az árva . . .
S hol oly szép örökség maradt egy leánynak :
Ott egy-két szem búza juthat a madárnak.”
Igy az öreg ; — és a hangos kis menyecske
Odafut bánólag, hogy őt megkövesse.

„Atyám! ne neheztelj, hogyha rosszat mondtam :
Hisz’ a mint te mondod, úgy van az legjobban. —”
S mint az alvó földre a hold lágy sugára,
Ráborul, hogy csókot ejtse homlokára.
„Ó! — mond amaz — dehoggy haragszom, leányom,
Hisz’ csak te vagy nekem ezen a világon :
Te vagy a koldusnak öröme, áldása,
Te, egykor a porban síró kis árvácska . . . !”

E perezen az utcán az ostor megesattan,
S négy szép lovas kocsis terem az udvarban :
A Sajóról jött meg a fiatal gazda,
Kocsiján sok liszttel tömött zsákok hozva.
Biczegett az öreg, futott a menyecske —
S a gazda mindkettőt magához ölelte :
A mi boldogság és öröm otthon várta,
Azt egy öleléssel mind keblére zárta.

Rég elhunyt az özvegy . . . és a mint kívánta,
Örököse maradt az árva leányka :
Ki — hogy jötevőjét lelkéből szerette,
Hirdeti a siron díszlő kökeresztke ;
És hogy a jó Istent soha nem feledte,
Mutatja az áldás, mely őt körülvette.
De még az öreg is fönhangon kiáltja :
Hogy a földön neki van a legjobb lánya. —

* * *

Ki úgy hiszi szépnek, nemesnek a lelket,
Melyet Isten saját képére teremtett,
Hogy szegényt, és árvát igazán megszájon :
Az a legjobb atya széles e világon.
Ki úgy hiszi szépnek, nemesnek a lelket,
Ha a szenvedőnek örömet szerezhet, —
S ki jötevőleg hat az emberiségre :
Az hasonlít méltán az Isten képére. —
Kasztovszky László.

Katholikus hitélet.

Veszprém, sept. 3-án. Azon jó hírvé, melyet az angol-kisasszonyok a nevelésügy körül maguknak országszerte kivittak, buzgó püspökünk ő nagyméltóságának figyelmét is magára vonta ; s jöllehet csak pár évvel ezelőtt alapítá meg városunkban a szürke-nének testületét, mindazonáltal amazokkal is megajándékozni bennünket kegyesen elhatározta. Ennyi már az újságlapok utján is érintve volt. A dolog azóta tovább haladt, a szándék tetté vált. Ő nagyméltósága nem csak nagyszertű zárdát emeltetett számukra, hanem oly gyönyörű goth-izléssel készült

kápolnát is csatolt hozzá, melyről, noha még tökéletes befejezéséhez távol áll, eleve is elmondhatjuk, miszerint az városunk, sőt hazánk szöb imahajlékinak egyike leend. Boldog nép, mely keblében ily nevelő-intézettel bír; de még boldogabb, mely azt kellőleg felkarolni s hasznára fordítani tudja és akarja. Igenis, akarja, miután, sajnos! sokaknál az akarás az uralkodó korszellem, vagy inkább korszellem befolyása alatt, mely csupán színházak, táncz s más efféle az érzékiség fölizgatására és ápolására czélzó multságok, mint annyi nevelési közegek által akarja a serdülő nő-nemet értelmes-, művelt- s erkölcsössé képezni, régen tönkre jutott. Szeretjük azonban hinni, hogy a veszprémi közönség nem tartozik az utóbbiak sorába, s a helyett, hogy az áldásos terv kivitelében nehézséget gördítene, inkább megismerve a magas alapítónak lelki- és földi boldogságáért hozott sok áldozatát, hálás érzélemmel ölelندی az erkölcsi nevelés és műveltség ez újon nyert tényezőjét, s azt pártolni, kegyelni és erejéhez képest gyámolítani igyekezendik. — Midőn e sorokat írom, városunkban tartózkodik az angol kisasszonyok rendfőnöknéje is, a tiszteletreméltó s aggkoru Majláth grófné, hihetőleg a helyiség s építkezés megtekintése és más szükségesek elintézése volt czélja utazásának. Adja Isten, hogy még ez év folytán üdvözölhesünk körünkben a jeles nőnevelőket!

Nem hagyhatok még említetlenül egy másik tényit is, mely nem kevésbé örök emléket és hálát biztosítandó nagyméltóságának papjai szívében. Azon lakház megvételét értem itt, mely jövőre a papnöveldei tanárok szállásaul szolgál. Rég érzett szükségnek tett ez által ő nagyméltósága eleget, s megyei papsága hő ohajtását teljesítette; s azért nincs kétség benne, hogy az a legedesebb meglepetéssel és legűszintébb hálával fog találkozni. **Ekéchi Géza.**

Nagyvárad, sept. 1. 1859. Nem szölok ezuttal azon, számos anyagi jóléttel Istentől megáldott jobbérzésű keresztény férfiak- s nőkről, kik szent vallásunk s a haza oltárára készséggel áldoznak vagyunk feleslegéből; hanem szölok azokról, kik egész héten át izzadnak, s tán egy egész héti keresztényeket áldozzák föl arra, hogy a vasár- és ünnepnapot istenítisztelet után istenes olvasással töltsék. Az ily buzgó keresztények méltók a díeséretre. — Azt hinné a t. olvasó, hogy az, kit itt mint ilyet kiemelni akarok, tán egy munkabíró, szilárd erejű férfi. Nem! ez egy szegény özvegy nő, K. J.-né, ki az egész hetet becsületes kenyérkeresettel tölti, szombaton délután pedig a templomot tisztogatja, s a szent Szűz oltárát virágkoszorúkkal többi hű társnővel együtt díeszíti, hogy a következő vasár- s ünnepnapon a sz.-olvasó-társulat tagjai annál buzgóbban ajtatokodhassanak a szent Szűz oltára előtt. Megvallom, igen meghatott, midőn e nő megtudván, hogy hazánk fővárosába rándulok, keservesen gyűjtött filléreit átadá, hogy részére a „Kath. Néplap“ra fizessenek elő. Valóban sokakat megszegényit közülünk e szegény nő, főleg pedig azokat, kik anyagi tekintetben megáldattak Istentől. A példa vonz. Ragadjuk meg tehát az alkalmat, s e szegény, de nemesszivű özvegy példáján okulva, pártoljuk kedves Néplapunkat, valamint általában a vallási irodalmat. Mert fájó sebet ejtene szívünkön ama tudat, hogy a hívők csak a vallásiak iránt viselhetnek részvétlenséggel!

Mi, kisebb városiak, azon véleményben vagyunk, hogy ha már nálunk is, fájdalom! nem kevesen vannak, kik vallási szertartásaink és szentegyházaink iránt közönyösek, mennyien lehetnek még a fővárosban, kik a földi élvek, s mindentéle üzletek által mintegy visszatartatnak a templomtól, s a napi gondok miatt az istenítiszteletről megfelejteznek! Édesen esalatkozám; mert a fővárosi templomok látogatása alkalmával örömemre mindenhol láték ajtatokodókat. — Nem hallgathatom el itt azt sem, hogy egy éjjet Budán egyik ismerősömmel, D. A.-nál töltvén, kimondhatlanul jól esett látnom s hallanom, midőn az apa és anya körül a 3—9 éves gyermekek térdnélviva s fenszóval előbb magyarul, azután németül imádkoztak lefekvés előtt. Már én ágyban pihenék; s nem láttad, jámbor család, azon pár meleg örömkönyt, mely kigördült szememből, látva az épületes családi ajtatokodást! Most jól esik kimondanom: Isten áldjon meg benneteket, istenfélő szülők! neveljétek gyermekeiteket továbbra is ekként, te gyétek jelszavukká imez aranymondást: „Imádkozzál és dolgozzál.“ Higyétek el: Isten áldása soha nem maradand el házatoktól. B így t. barátom, ha anyagi vagyont, örökséget nem is

hagyhatsz gyermekeidnek, de öröklendek tőled vallásosságot, vagyis oly szellemi kincset, mely az élet zivatarai közepett is nyugodt- s boldogokká teendő őket, s melyért még poraidban is áldani fognak.

Nagyváradról újságképen irhatom, miszerint a váradvelezei templom bizanti styben napról napra épül, s halad a bevégezés felé. Isten még hosszú évek során át terjeszse annak életét, ki azt építteti! Nagy nevét elhallgatom; tudják azt számtalanok s áldják őt; mit ez igénytelen sorok írója is napi kötelemének ismer. **Sohlya Antal.**

Szabadka, aug. 28. 1859. Örömtől lelkesült kebellem írom e sorokat. A katholikuss nem áll magányosan. Öröme és szomorúsága közös másokkal is. Azért én sem állhatom meg, hogy e kedves „Kath. Néplap“ hasábjain ne tudassam a t. ez. olvasókkal, mily kedves örömmünnepélynek voltunk ma tanúi és élvezői. Ma első évfordulati ünnepét tartottuk a sz. olvasó-társulat alakulása- s illetőleg ünnepélyes fölavattatásának. Már tegnap délután csoportosan sereglettek nem csak a városi, hanem a környékbeli hívek is zöld ágakkal s virágfüzerekkel ünnepiesen földiszéstit tágas templomunkba, felváltva magyar s dalmát nyelven zengték a szentséges Szűzet díeszítő énekeket. Este ezrekre menő népsokaság, égő gyertyákat tartva kezében, ajtatatos menetben vonult ki a kalváriához, s onnan vissza a szentegyházba, ft. **Probojesevics** János, sz.-theréziái plebános ur vezérlete alatt szívemelő énekeket zengedezve. Ma reggel a harangok zugása szentegyházba hívott; a hol is énekes sz. misék, s az ünnepélyhez alkalmazott kenetteljes beszédek tartattak; 10 órakor ünnepélyünk tárgya, a társulati kép s néhány lobogó megáldatott. Már a társulat keletkezése s megalakulása alkalmával a tagok közös ohajtása volt egy oly képet bírni, mely a sz. olvasó eredetét ábrázolja. Ez ohaj nem is maradt teljesíten. Ugyanis **Bulyovesics** Fábán, a társulat egyik buzgó tagja, szíve sugallatát követve, e czélra 100 pfót megajánlott. S miután a példa vonz, igen könnyű vala a még szüksegeit összeget elővarázsolni. A dolog ily szerencés állása következtében a ft. plebános ur megkérétt, miszerint az e tárgyban szükseges intézkedést tegyegye; a ki is szíves készséggel vállalkozván, személyesen mene föl Pestre, a kép elkészíttetését eszközözendő. Ezen hat s fél láb hosszú, négy láb széles rámba foglalt kép szűz Máriát ábrázolja sz. **Domonkos** kitárt kezekkel, és a szentséges atyát, a romai pápát, ki a csoportosan letérdelt társulati tagokat megáldja. E képet t. ez. **Jakobei** ur festé, kinek neve a szabadkai közönség előtt örök hírbem maradand. — Vajmi meglepő tünemény vala a fuladásig telt, zöld lombok- s virágból készíttett diadalivekkel díeszkesdő tágas templomban az érdemekben megűszült ft. **Botka Mihály** ez. kanonok, esp. s hegyesi plebános urat a sz.-olvasó-társulat képét megáldani látni, s azután a képek tiszteletbeni tartásáról szölo alkalmi beszédét hallani, mely, hogy mily hatást tön mindnyájunkra, arezunkon látható vala. Isten fizesse meg fáradságát, s fogadjja a társulati tagok forró köszönetét. E beszéd végeztével a négy templom összes harangjainak zugása között, miután újhold vasárnapja volt, az Oltári szentség vitele mellett tömérdek népsokaság környezetében a sz. menet megtartatván, a templomba visszatérénk, a hol is a remek templomi zene kíséretében és a nép ajtatatos ének-zengedezése közt a ft. ur a királyok királyának a sz. mise-áldozatot bemutató. — Hálás szívünk adóját leróni ohajtván, köszönetet mondunk az érdemekben gazdag ft. **Probojesevics** János urnak, a ki ismét egy szerény fűzért tűzött a vallásos buzgalom előmozdításában szerzett érdemeinek koszorujába. Vegye jutalmát oly mértékben, a mely lelkesen ez ügyben fáradozott! Hálás szívvel emlékezünk itt a nt. külvárosi plebános urak-, valamint a helybeli sz.-ferenez-rendű t. atyákról is, kik ez ünnepély emelésére ismert buzgalmuknál fogva közreműködni szíveskedtek. . . Szent és üdvös gondolat levén a megholtakért az Istennek imádkozni, hogy büneiktől megszabaduljanak, annakokáért holnap az Urban elhunyt társulati tagok lelki üdvéért gyászmise tartatik. Adj Uram örök nyugodalmat nekik! — Városunkban a társulati tagok összes száma: 4245. Szép szám két év alatt. — Kegyelem Istene, áraszd sz. malasztodat továbbra is sz.-olvasó-társulatunkra s annak minden egyes tagjaira! Szent Szűz légy velünk! **Hoffmann P.**

Tápio-Szele, sept. 2-án. Mennyire törekvénék hazánk

buzgó hölgyei minden században a szent látnok szavainak: „Uram! szeretem a te háznak ékességét“ (25. zs. 8. v.) megfelelni, és szent István első apostoli királyunk vallásos neje, boldog Gizelaként Isten háza ékességét saját kézi munkáikkal emelni: számos hajdankori remek himezett egyházi öltözetek tanúsítják. De hogy korunkban is találkoznak lelkes urhölgyek, kik diességöknek tartják Isten háza ékítésére közreműködni, e lapok többszöri közleményei bizonyítják. Ily buzgó urhölgyek koszorujában diszelegnek: mélt. Erdődy, született Lerchenfeld Ernestine, és mélt. Schönborn Sarolta grófnők, kik legújabbán két ékesen himzett fehér, és kék selyem casulát valának kegyesek a tápio-szelei katolikus templomnak ajándékozni, melyek a váci, nyájasságával mindenkinek szívét megnyerő püspök, Peitler Antal ő méltósága által megáldatván, a tápio-szelei katolikus hívek határtalan örömeire hangosan hirdetik a buzgó urhölgyek nagylelkűségét; de egyszersmind mindenkori használatuk alkalmával intik a tápio-szelei híveket, hogy meg ne szünjenek Isten bő áldását esdekelni áhítatos imáikkal a buzgó grófnőkre, kik szentegyházuk díszét Isten diességére ily egyszerű ajándékkal nevelni kegyeskedtek.

Karancsságh, aug. 21. Ha az anyagi világ egészen elfoglalni látszik is az elméket, mindemellett megvannak a hitéletnek is örömei, virágai. Erről fényes bizonyosságot tesz a földiekben szegény, de lelkiekben gazdag palócz néptünk, mely reményét, bizalmát minden körülmények közt mindenek előtt Istenbe helyezve, annak diességét előmozdítani tehetőségéhez mért anyagi áldozatokkal mindenkor kész. — Szép vála tapasztalni, mikép buzdult fel legnagyobb lelki örömmel például a felső-ludányi katolikus nép fáradhatlan lelkipásztorára szavára, néhány óra alatt 250 austr. ér. frtot hordván össze. Mely áldozat-összegeből a templom székei megújítatván, a különben szegény állásu egyház most bel- és küldiszszel ékeskedik. A közös fölbuzdulást követé az egyesek lelkesedése: így az alsó-ludányi bíró, László Ferencz, mint lelkes előjárója helységének, az Isten diessége terjesztése végett egy díszes fakeresztet állítottat föl a falu határára, melynek föntartására 20 pengő forintot tett le alapítványul. A beszentelést ft. Glac Pál, felső-ludányi plebános, s kerületünk lelkes esperese kereszt föltalálása napján ünnepelesen a nagy számmal egybegyűlt buzgó híveknek jelenlétében vitte véghez. Továbbá Pusztai István neje az említett egyház egyik mellékoltára fölé egy gyönyörű Mária-képet festetett s annak föntartására 40 pengő forintot alapítványozott. — A kerületünkben levő endrefalvi plebánia hívei is alig várják már templomuk újra építetését; mert ekkor fog nekik alkalom nyilni, hogy részökről is örömmel kiténtethessék szolgálat és áldozat-készségüket.

Ily lelki örömtől dagad ma kebele a karancssághi katolikus népnek, midőn látja, hogy néhány, ság-ujfalusi, hitben erős jámbor asszonynak szép mennyiségű adakozásából az anya-templomban szent Anna tiszteletére egy szép oltár emeltetett ki régi elhagyottságából; melynek legszentebb részét, a port a tiléjét, ft. Szabó József esztergomi kanonok ur ő nagyságának, mint egykori hő buzgalmu lelkipásztorunknak hálás szívvel köszönik. A megújított díszes oltáron szeretett plebánosuk, nt. Blaskovics Ferencz ur ma mutatott be hála-áldozatot a mindenek Urának, sz. Anna asszony tiszteletére, az adakozókért, jótevőkért. A jótéteményekről nt. plebános ur lélekemelő sz. beszédében a mai sz. evangéliumi szakasz értelme szerint oly határozatosan szöbött, miszerint azonnal a sz. mise után ajánlatok tettek a Mária-mellékoltár megújítására is. — Ilyennek kell lenned palócz kath. nép! Buzogj lelki üdvödért, diessütsd Isten szentházainak díszítése által is; mutasd meg, hogy az igaz hitben még most is azon erős, állhatatos palócz nép vagy, melynek szívéből visszapattantak a tévelygés esábszavai! — Isten segítségével egy Herkó páter maga meg birt őrizni a pogány török nralma alatt az igaz hit utján (a mint ezt a nép szava hirdeti). — Légy rendületlen híve hitednek ezután is, nem csak a külső, de a belső istenitisztelet gyakorlásában, a bűnök, s kivált a mértékletlen ital és káromkodás kerülésében. S ekkor boldog léssz e földön, várható jó eszelekedeteid érdemlett jutalmát az örökkévalóság honában is. Lipovniczky Károly.

Szentkut.

„Nem megunt élet, vagy fájo szív keserve
Üznek engem e már elhagyott vidékbe;
Hiszen az én utam: életpályám útját
Itt-ott zöldvirány és rózsafák szegik be.“

M.

Mióta az isteni gondviselésnek úgy tetszett, hogy engemet a szép Mátra-bérezek közül a beláthatlan síkságra költöztessen át, többször kellett itt, vagy amott a Szentkutról oly megjegyzéseket hallanom, melyek a valótól nagyon is messze állanak. Addig is tehát, míg más avatottabbtól tökéletesb leírást olvashatnánk,* álljanak itt e sorok azoknak kedvéért, kik erre engem fölszólítanak, és a kik az isteni kegyelem eme helye iránt szív- és lélekben érdekelvők. —

A mint az utas Pásztón keresztül a nógrádi határhegyeknek tart, gyönyörű panorama tárul föl előtte. Jobbról a Hász-nosi váromladék, balról pedig a pajkos Zagya babjai foglalkodtatják kedvesen az utazót. Valaha harcias apák vére buzogott ottfen, a sziklafalak fölött; most . . . most már csak józamatu visontai és pásztói borok teremnek tövében . . . fölvilanyozván olykor-olykor az unokák borongó kedélyét. Tul ezen a meredek Ágasvár, az erdős hegyek legsűrűbb láncolata, melyről ha elvonjuk szemecinket s balra tekintünk, a Sámsónházi-vár tünik elő elpusztult falaival, elenyészett diességével! Közben pedig virágozó rétek, mosolygó palóczfalvak keresztes tornyaikkal s keresztényiesen köszöntő emberekkel minden lépten figyelmessé teszik az utazót: hogy itt kath. földön jár, hol egykor Herkó páter az egyedül üdvözítő hit érdekében annyit fáradozott!

Mindezek után e festői változatokkal gazdag völgyben jobbra kanyarodik az ut; és a Fáy András nevezetesített peszmegei es-dára, egy újonj gőzmalomra, és a mátra-verebélyi régi góthtemplomra talál az idegen. Miket ezekről akár az említett jeles író, akár pedig a népmondák után beszélhetnénk, ezekkel nem fárastjuk ezuttal tisztelt olvasóinkat. — Itt már mindig összebb húzódnak a hegyek; de azért a vidék még mindig megtartja kiességét; sőt ha még azon rakonezátlan esermelynek esőrgedezésén is, mely e völgyön végig szalad, elmélázni tudunk — a legkellemes érzelmek között értünk el ama esinos érzekereszt alá, melyben édes Üdvözítőnk kiterjesztett karjaival állit meg s fogad el bennünket. —

A jámbor zarándok, midőn e pontra érkezik, áhítattal esik térdeire . . . és imádkozik! Majd föltekint a sz. keresztre, melyről az isteni Megváltó jobb kezére hajlott szent fejével mintegy int, és mutatja neki, hogy az épen itt kezdődő fasorok között háborítlanul jut el mindjárt oda, hová szomjas szarvasként iparkodik — a szentkuti kegyelemképhez. — És valóban ott az erdős hegyek árnyékában egy esinos kéttornyu templomot és kolostorszerű épületet fedez föl a zarándok szeme, melyben többé nem remeték, hanem a Megváltóról ezimzett sz. ferenczrendnek egy jeles tagja, nt. Lencsér Kornél ur, mint a lelki szükségletek kiszolgáltatója, tartózkodik (1855-ben; legújabbán a szolgálati-teher miatt több szerzetes atya van ott).

Külső és belső díszítésben legtöbbet köszönbet e szent hely a kegyes és ajtatosságait évenkint itt végező kegyurnak, nos Almásy Gedeonnak. Hallottam, hogy e magaslelkű földesnr minden költséget szívesen megajánl, csak hogy az ide sereglő nép buzgólkodását és az Üdvözítő sz. anyjának tiszteletét annál inkább előmozdítsa. Valóban az idegen évről évre újabb díszítésekkel, becsesebbnél becsesebb ajándékokkal lepetik meg nem csak benn a templomnak falai között, hanem künn is, az Istennek szabad ege alatt! És ez is egyik oka, hogy kedvező időjárskor zászlók alatt sereglenek ide a jászok és kunok, sőt a legtávolibb vidék kath. hívei is. Mily szép, hogy a magyar még mindig hő tisztelője a sz. Szűznek, hálás magasztalója Máriának, kinek hazánk koronáját első sz. királyunk följánlotta. Vannak, kiket ily ünnepeyes alkalmakkor talán csak a kíváncsiság esal e kegyhelyre; ámde tapasztalva és látva a nagyszerű

* A Szentkutrak, valamint hazánk nevezetesb kegyhelyeinek hitteles adatok nyomán kidolgozott történeti leírását igen szívesen fogadnók, főleg azoknak rajzképeivel együtt. Szerk.

ajtaszkodást, megmozdul bennök is a szív, s akaratlanul is áhitatra ragadtatnak.

Mindenek között legmeghatóbb ama jelenet, midőn a nép már-már szülőföldére visszatérendő, a templomban még egyszer megjelenik. Az ily jelenetet bámulni igen, de kellőleg leírni teljes lehetetlen. — Sirnak az asszonyok, könyeznek a férfiak, zokognak a fiatalok; . . . az előéneklő szavát senki sem hallja, minden figyelmeztetést a legmeghatóbb zokogás fojt el. Amott a tuloldalra térdre hullva öleli a szenvedő Jézus lábait egy nő; itt arczra borulva esőkolja a zsolttár zsámolyát egy férfi — — fölkelnek, és ismét térdre hullnak, nem bírván megválni a szent helytől! — Egy ily jelenet megtekintésére a derék páter vezetett; de én azt sokáig nem nézhetvén, esendesen visszahúzódtam a sekrestyébe, hol is a templom ékszerreit és ruháit szemléltem meg, mik között különösen föltűnt egypár darab a fehérneműekből.

„Kérem még ezeket nem is használtuk — mond az illető páter — ezeket legujabban a pásztói plebános ur jószívűségéből bírjuk. — Őszintén köszöntem meg a derék páternek irántami szívességét, s nehogy valamiképp ezzel visszaéljek, a szabadba mentem, hol is a sz. forrásból fölfrissülés után siettem fölkeresni az ugynevezett Szent-László-forrást, és az egykori remetelakot. Utam most már a lehető legszebb vala.

„Dalsusogló esermely ékes partja mellett
Nyulott el az engem elvezető ösvény;
Hol az életgondok terheit nem érzém,
Hulláménekeiben olykor elmerülvén.“

Az elhagyatott remetelakban semmi különös nem látható; azért, de mivel az idő is sietni készitete, siettem szent László forrásához, melyre, a kijelölt irányban haladva, a tuloldalra csakugyan rátaláltam. A fű és növényzet e helyen már nem igen tenyészik, s a tér, a mellett hogy szűk, még egyenetlen is. Én nem láttam ugyan egyebet a sziklából bugyogó kristály-tiszta víznél; de midőn mások meg lova patkója nyomát is mutogatják a sz. királynak, nem tudom, miként bizonyítani be állításait. A történetírók tudtomra sehol sem említik, hogy szent László valaha e tájon harezolt volna: a szép palócz regének azért aligha van alapja.

Már hogy e forrás csöppjei nagy haszonnal használtatnak különösen a gyengébb szemeknél, azt magam is tapasztaltam. — Ki tudja, nem azért bocsátja e a jó Isten oly gazdálkodva a sziklák méhéből e forrást, hogy abból minél kevesebb veszzen el haszonvéltlenül? — E forrás jó magason van; de én, mintán a hegy nem oly meredek, mint egyebütt, csaknem kényelmesen jutottam föl oda, honnan mint főmagaslattól az egész vidék látható. Főlséges panoráma, melyben nem látnak egyebet szemünk ősrendeteggel koszoruzott hegyeknél, a bércek ormain széttörtött fellegekénél! Sokáig gyönyörködtem a felhőkben; de a mint ez élvben kifáradva, a bátony k a i szerényebb halmok felé vetém sovár pillanatimat. . . egy képzelt árny kaczagva kelte föl szent merengéséből. . . Siettem azért alá a szent völgybe, mely fölött Mária vigasztaló lelke lebeg. . . .

K u n h e g y i .

K ü l ö n f é l é k .

— Kis-Marost f. évi augusztus 27-én nagy szerencsétlenség érte. A házak fele tűz által elhamvasztatott, s 21 család természetményét, ruházatát és egyéb szereit elvesztvén (a tanítónak, családjával együtt, a testen levő ruházaton kívül mije sem maradt), a legnagyobb nyomorban tengődnek, s leverő aggodalommal néznek a közelgő tél elé. A ker. felebaráti szeretet, mely hazánkban a szegény szenvedő emberiség iránti könyörületnek már annyi szép példáit fölmutatá, a kis-marosi tűzkárvallottak szánakozásra méltó sorsán is fog tudni kegyes adományok nyújtása által enyhítőleg segíteni.

— Eger, sept. 3-án 1859. E lapok mult, azaz 35-dik számában a „Különfélek“ rovata alatt bizonyos névtelen egri tudósító szabadságot veszen magának mindazokat, kik itt a főkántori pályázat alkalmával nem a megválasztott Rudasy János pártján állottak, tisztátalan szándokkal s roszakaratuság-

gal gyanusítani. Mi e gyanusítás ellen, mely sohasem lehet nemes lelkek mestersége, becsületünk s igaz magyar egyenesszívűségünk érdekében és érzetében ezennel óvást teszünk, s a szeretetlen vádat egyszerűen visszaautasítjuk. Ki csak a bölcsészet előtanán esett is tul, tudhatná, hogy abból, miszerint valaki egyéni meggyőződését szabadon követi, még koránsem következik, hogy roszakaratu legyen; de igenis következik, hogy egyáltalában nincs szerencsége a jóakaratusághoz annak, ki mást ok nélkül gyanusít. — Kérdjük a t. tudósítót: kit akart megválasztatni ama roszakaratusnak vádolt vesztes fél? Rudasy Ignácot, ki szintén, mint János a bold. Rudassy Lászlónak fia, ki szintén biztosítékot nyújtott fiui s testvéri szeretetében a boldogult családjának, s ki szintén, bármint szeretnék is tagadni némelyek, kitűnő képességgel bír, s jelenleg miskolezi főkántor. Tehát hol itt az ok a gyanusításra? — Kérdjük továbbá: mit tett ezen vesztes fél, a mi a becsületes, nyílt eljárással legkevésbébb is ellenkéne, vagy a mi bizonyos, magát mindenbe beavatni szerető család kétségbeesett törekvéseiből legtovábból is hasonlítani? — A t. levelező ur érezve a kegyelem nagyságát, melyben a kivított sikernél fogva szintén szellemi részt vő, — a keresztény békülékenység s alázatosság szellemében keresen lelkének tápot a helyett, hogy másokhoz a gyanusítás rut fegyverével közelít, s kárörömének keresztény katolikus közönségben kíván hangot adni. *)

S z a i t z A n t a l , Eger város plebánosa, ez. kanonok.

— A nagy-boldogasszony-napi szent beszéd, melyet Grynaeus Alajos, ez. kanonok s pest-egyetemi tanár folyó évi augusztus 15-én az esztergomi főtemplomban tartott, nyomtatásban megjelent, főmagasságu bibornok hg-prímás, esztergomi érsek kegyes engedelmével. 8-dr. 16 l. Ára: 10 - 20 kr. au. é., a lipótvárosi templom javára. Kapható szerzőnél, vagy Hartleben könyvárusnál.

— Székesfehérvárott következő ezimű énekes imakönyv orjant meg a kath. ifjuság használatára tizenhat képpel: **Örangyal**. Szerkeszté Huszár Károly, püspöki titoknok. Az egyházi hatóság jóváhagyásával. 16-dr. VIII és 360 l. Ára, préselt papírba kötve vászonháttal: 30 uj kr.

— Megjelentek: **Munkálatok** a pesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolájától. Huszonharmadik folyam. Szent Ágoston hippói püspöknek az Isten városáról írt XXII könyve. A Maurinusok és Strange J. kiadása nyomán fordította a pesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája. I. kötet. Pest, 1859. — 8 dr. XIV. és 356 l.

— Klagenfurtból következő tudósítást hoz aug. 28-ról a „Volksr.“: Midőn néhány nap előtt a jeles leánynevelőben, mely az orsolya-apácák vezetése alatt áll s nyilvános leányiskolával is összekötte van, az ünnepélyes vizsgálat és jutalomkiosztás tartatott (ez utóbbi elmaradt, mintán a jutalmakról a sebesültek fölsegelésére a gyermekek lemondottak): a szorgalmukért megdícsérték között oly nevek is hallatszottak, melyeknek idegenszerű hangzása azonnal közfigyelmet gerjeszte. És ime, azok valóban messze távolból valának, mint a kik Afrika forró égöve alatt születtek, de rablókezek által hazájoktól megfosztatván, a keresztény szeretet által hozzánk, mint egy új hazába áttétettek. Fájdalom, csak kevesen fognak sokáig ez új földi hazának örvendhetni; föltárva van előttök mindazáltal az ő és a mi igaz égi hazánkba vezető út és kapu! Azon hat néger leányka közül tudnillik, kiket 1855-ben a fáradhatlan buzgalmu missionarius, Olivieri atya hozott magával, már csak kettő van életben: B a k i t t a Constantia, és K e o v a Mária, mindketten szenvedő s aggodalmat gerjesztő állapotban. Az első néger leányka lábaira nem állhat, s egy helyről a másokra huzolni kell őt, miután a hosszú ideutazás alatt téli időben lábai elfagyván, azokról csakhamar az ujjak mind lehullottak. A szegény leányka szerencsétlenségét békével türi, megindító jelképét tüntetve föl a már gyöngé korbán oly súlyosan megpróbált keresztényies érzületnek; K e o v a Mária pedig tüdőorvadásban simlik. A jámbor nénék szeretetteljes ápolása s nevelése alól halál által kiragadott leánykáknak helye ujabbakkal lön pótolva. Ugyanis

*) A helyi viszonyok előttünk ismeretlenek levén, a főkántor megválasztását közlő tudósítónk soraiból nem is sejtettük, hogy szavai oly érzékenyen sórtók legyenek, a mint e czáfolatból kiolvassuk. S z e r k .

1858. május 7-én Olivieri atya e jótékony intézetnek egy, török származású hét éves leánykát adott át, ki 1853. máj. 18-án Alexandriában Mária Johanna névre megkereszteltetett; folyó évi január 3-án pedig a buzgó missionarius, keresztülutazásakor, a fejedelemasszony kívánságára négy néger leánykát hagyott ott, neveik: H a s i n a, Fatma, F a d i c a r i, és Seida, kik mindnyájan erős testalkotásuak és egészségesek. Ugy látszik, ezek gyengébb elméleti tehetségekkel bírnak, mint az előbb nevezett két leányka; mert nehezebben tanulnak, s kezdetben sokkal vadabbak valának, habár, vagy talán ép mivel nagyobbak s korosabbak voltak az elhunytaknál. Ennek daczára, a jámbor s tapasztalt nevelőnek szeretetteljes szelid bánásmódjának sikerült, az elvadult kedélyűek dühös szenvedélyeit megtörni, s szíveiket a keresztény hit üdvös és boldogító ereje által meghódítani, úgy hogy most legbensőbb vágygyal készülnek a keresztiség szentségének fölvételére. Isten áldása kísérje tovább is e tiszteletre méltó nők szeretetteljes és gondos működéseit!

— R ó m á b ó l, aug. 27-ről, miként a B. H.-ban olvassuk, ezeket írják: E hét folytán a sz. atya gyöngékedésében rögtön oly fordulat állt be, hogy utolsó napokban mindkét udvari orvos el volt személye körül foglalva. Régóta összegyűlt kóranyag, tubósege a nedveknek s a Bolognából jövő naponkinti keserűségek megíngatták egészségi állapotát. Szerdán ő szentsége néhány perczet szabadban tölthetett; az orvosok megengedék, hogy hordszékben a vaticani kertbe vigyék. A misét mindennap az ágyban hallgatja; ilyenkor hordozható kápolnát visznek szobájába. Egész pápasága alatt első ízben nem volt jelen a Sz.-Lajos-ünnep vesernyén a franczia nemzeti templomban; de helyette husz bibornok jelent meg, hogy az ünnepély fényét emeljék. Ma reggel ő szentsége kevésbé érzé magát rosszul, de mégis az ágyat kelle őriznie. — A „Volksfr.“-nak ugyancsak aug. 27-ről tudósítása szerint pápa ő szentsége néhány nap óta lábán orbánczban szenved, s kénytelen szobáit őrizni. Mindazonáltal a kiknek szerencséjük van szentséges személyéhez közeledni, állítják, hogy a pápa különben tökéletes egészségnek örvend, s jól néz ki, úgy hogy épen semmi ok nincs aggodalomra. E szerint a hírlapi tudósítások a pápa veszélyes betegségről, mond a nevezett lap szerkesztője. Istennek hála! nem egyebek szokott tulzásoknál.

— A b a d e n i c o n c o r d a t u m n a k, mely f. évi aug. 28-án iratott alá a badeni nagyherceg és a freiburgi érsek által, főbb pontjai a „Wiener K.-Ztg.“ levelezője szerint a következők: Az érsek, mint annakelőtte, a székes káptalan által szabadon választatik. A székes káptalan magát a káptalabeliek szabad választása által egészíti ki. Az érsek kezeli az egyház jövedelmét — s a kormány erről csak tudomással bír. A megürült állomások jövedelkeit az érsek belátása szerint megyei ezélokra fordítja. A nagyherceg 700 plebániára nevez ki, — az érsek teszi azonban az előterjesztést s kizáró szavazattal bír. Az érsek 209 plebánost nevez ki függetlenül. A magán-kegyurak, mint előbb, gyakorolják kinevezési jogukat. Az érseknek joga van a freiburgi egyetemen semmi keresztényellenes előadást meg nem tűrni, s a tanároknak elmozdítását akármely karból követelni, kik tudnillik a katolikus alapítványokkal ellenkező értelemben tartják előadásait. Az érsek kath. gymnasiumokat papokkal láthat el, s szerzetes rendeket hozhat be. — E pontok közlése után hozzáteszi az említett levelező, hogy az ősz érsek előleges jutalomban részesült az aláírás napján szilárd kitartása, s Istenben helyezett bizodalmaért.

— K ö z é p - A f r i k a i m i s s i o. A ft. helynök ur, Kirchner M., angustushó elején szerenésesen Alexandriába érkezett, s utját tovább Kairoba folytatta. — Chartumban május 29-én

Melotto Angelus, apostoli missionarius Mazza intézetéből Veronából, az Urban elhunyt. — Koch János, missiói tag Chartumban, Európába visszatért, és már hazájába (Elbingenalp Tiroiban) érkezett. Ugyanez az ottani missiónak mint kovács és mechanikus, valamint előbb testvére Leonhard mint építész, igen jó szolgálatokat tün.

— A m e r i k a. U j - O r l e a n s - b ó l a „N. Y. K. Z.“-nak írják: Alig vagyok képes önek megírni, mily szépen és szívemelőn ünnepezték meg ez idén városunkban Úrnapja — különösen pedig a mi kedves Mária-mennybemenetele-templomunkban. Három pompás oltár állítottatott föl a még épülőben levő egyházban, és a körmenet zenekíséret mellett a régiből ide jöve. Ily szívreható s magasztos ünnepet mi még soha sem értünk meg Uj-Orleansban! Fölötte nagy a hőség itt nyáron, mint ön is tudja; ez azonban nem gátol senkit közlünk. Az isteni szolgálat nem mulasztatik el itt néhány veritek-esőpp miatt; hisz a korezmában is meleg van. A mi jó atyáink (a redemtoristák) nem kimélik magukat, hasonló szorgoskodást fejtenek ki többi papjaink is. Az ismeretes Walker táboronkról, ki nem rég katolikussá lön és délnek beljebb utazott, mitsem hallani. Mondják, hogy szándéka van Kaliforniában szerzetes rendbe lépni.

Legközelebb következő munka hagyta el a sajtót e czim alatt: „Magyar szentek legendái a carthausi névtelen től. Az eredeti codexből, bevezetéssel s nyelvjegyzetekkel Toldy Ferenc által. Kiadta a Szent-István-Társulat. Pest, 1858. 12-dr. XVI és 165 lap.“ Ezen, középkeri nyelvünk ismerete terjesztésének tekintetéből is érdekes művet a Szent-István-Társulat tagjai ez évi könyvilletményök fejében fogják megkapni. — Bolti ára: 50 uj kr. Kapható a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalában (Lipót-utca 8. sz. alatt) és Hartleben könyvkereskedésében.

Pályázat. A csongrádi tanbizottmány f. évi aug. 27-én tartott ülésének 61. sz. alatti határozata folytán Csongrád város határában levő, s z. L á s z l ó r ó l nevezett, 105 a. é. frt. évi fizetéssel, két kataszter hold föld használatával, ezen épített szabad lakással, az ünnep- és vasárnapi tanításért a. é. 10 frt 50 kr. évi díjjal ellátott vegyes osztályu tanyai tanítói-állomásra pályázat nyitattik. Az ez állomást elnyerni ohajtók kellőleg felszerelt folyamodványaiknak a csongrádi polgármesteri hivatalhoz, mint tanbizottmányi elnökséghez, folyó évi september 20-ig beadására felhivatnak. Szentes, aug. 30. 1859.

Leeb Mátyás, alesp. és ker. tanfelügyelő.

Kegyes adományok.

A pesti-lipótvárosi templomban a Sz.-István-Társulat által emeltetendő Sz.-István-oltárra: t. cz. Vinkler Pál vasgyári tiszt Coburg-Kohary herceg garamvölgyi uradalmában, 2 frt au. ért.

A chinaigyermekek megmentésére: a „sz.-olvasó-társulat“ egypár tagja Liczéről 89 kr. a. ér.

Szerkesztői értesítés.

K. I.-nak Abonyban. A volt pengő pénzbeni díj egyenlő értékű uj pénzben fizetendő.

A „Kath. Néplap“-ból teljes számu példányok folyvást megrendelhetők.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, es utörtökön. Előfizetési ár: Budapesten, félfévre 1 frt 15 kr. pp. (uj pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (uj pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félfévre 1 frt 35 kr. pp. (uj pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (uj pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők. A lap szerkesztését illető levelek „a Katholikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten Lipót-utca 5-ik szám alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZAM